

INFORMATOR

o egzaminie ósmoklasisty z historii

od roku szkolnego 2021/2022

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2020

Zespół redakcyjny:

Marek Zieliński (CKE)
Andrzej Bobrow (OKE Łomża)
Sylwia Derda (OKE Warszawa)
Elwira Górczak-Ulman (OKE Gdańsk)
dr Jakub Lorenc
dr Piotr Podemski
dr Wioletta Kozak (CKE)
dr Marcin Smolik (CKE)

Recenzenci:

dr hab. Jolanta Choińska-Mika, prof. UW
dr hab. Joanna Wojdon, prof. UW
dr Tomasz Karpowicz (recenzja językowa)

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 616 33 99
oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 216 44 95
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 634 91 33
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

pl. Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

1. Opis egzaminu ósmoklasisty z historii	5
Wstęp	5
Zadania na egzaminie	5
Opis arkusza egzaminacyjnego	6
Zasady oceniania	6
2. Przykładowe zadania z rozwiązaniami	9
Zadania na argumentację	57

1.

Opis egzaminu ósmoklasisty z historii

WSTĘP

Historia jest jednym z przedmiotów do wyboru na egzaminie ósmoklasisty.

Egzamin ósmoklasisty z historii sprawdza, w jakim stopniu uczeń VIII klasy szkoły podstawowej spełnia wymagania określone [w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla II etapu edukacyjnego: klasy IV–VIII](#).

Informator prezentuje przykładowe zadania egzaminacyjne wraz z rozwiązaniami oraz wyjaśniami, w jaki sposób odnoszą się one do wymagań podstawy programowej. Zadania w *Informatorze* nie ilustrują wszystkich wymagań z zakresu historii określonych w podstawie programowej, nie wyczerpują również wszystkich typów zadań, które mogą wystąpić w arkuszu egzaminacyjnym. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić wszechstronne wykształcenie uczniów w zakresie historii, w tym – ich właściwe przygotowanie do egzaminu ósmoklasisty¹.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których uczeń wybiera odpowiedź spośród podanych. Wśród zadań zamkniętych znajdują się m.in.:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda-falsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których uczeń samodzielnie formułuje odpowiedź. Wśród zadań otwartych znajdują się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu.

Zadania egzaminacyjne sprawdzają poziom opanowania umiejętności opisanych w następujących wymaganiach ogólnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego:

- chronologia historyczna
- analiza i interpretacja historyczna
- tworzenie narracji historycznej.

W zadaniach egzaminacyjnych szczególny nacisk zostanie położony na sprawdzanie umiejętności krytycznej analizy informacji uzyskanych z różnych źródeł i wnioskowania oraz przedstawiania argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych, a także – na umiejętność umieszczania procesów, zjawisk i faktów

¹ Nauczyciel historii zobowiązany jest do zrealizowania wszystkich wymagań podstawy programowej **przed** egzaminem ósmoklasisty.

historycznych w czasie (tj. kojarzenia ich z właściwymi okresami, porządkowania w kolejności chronologicznej, natomiast w mniejszym stopniu – przypisywania im konkretnych dat rocznych lub dziennych).

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin ósmoklasisty z historii trwa 90 minut².

Zadania odwołują się do różnych treści, są zróżnicowane pod względem sprawdzanych umiejętności, a także poziomu trudności i sposobu udzielania odpowiedzi. Sprawdzają przede wszystkim umiejętności złożone, takie jak analiza, porównywanie, wnioskowanie, uogólnianie. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych. Odwołują się do różnych epok i różnorodnej tematyki, a także do zróżnicowanych materiałów źródłowych, w tym: tekstów, materiałów ikonograficznych, kartograficznych, schematów genealogicznych i danych statystycznych.

Liczbę zadań oraz liczbę punktów możliwych do uzyskania za poszczególne rodzaje zadań przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj zadań	Liczba zadań	Łączna liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym
zamknięte	15–17	ok. 17	ok. 50%
otwarte	9–11	ok. 17	ok. 50%
RAZEM	24–28	34	100%

ZASADY OCENIANIA

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką są oceniane – w zależności od maksymalnej liczby punktów, jaką można uzyskać za rozwiązanie danego zadania – zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

ALBO

- 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
- 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

² Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych, oraz w przypadku cudzoziemców. Szczegóły są określane w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty w danym roku szkolnym.*

Zadania otwarte krótkiej odpowiedzi

Za rozwiązanie zadania otwartego krótkiej odpowiedzi można otrzymać od 0 do 3 punktów.

Zasady oceniania będą opracowywane odrębnie dla każdego zadania. Za każde poprawne rozwiązanie, inne niż opisane w zasadach oceniania, można przyznać maksymalną liczbę punktów, o ile rozwiązanie jest merytorycznie poprawne, zgodne z poleceniem i warunkami zadania.

2.

Przykładowe zadania z rozwiązaniami

W *Informatorze* dla każdego zadania podano:

- liczbę punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie (bezpośrednio po numerze zadania);
- najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, które są sprawdzane w tym zadaniu;
- zasady oceniania rozwiązań zadań;
- poprawne rozwiązanie każdego zadania zamkniętego oraz przykładowe rozwiązania każdego zadania otwartego.

Teksty do zadań 1. i 2.

Tekst I

Pobiegły na dwie strony podzielone bogi:

Do floty dąży Hera i można Pallada

Posejdon, co ląd wzrusza a morzami włada,

Za Troję Ares zbrojny i Feb z włosiem długim,

Artemis, której w strzałach najmilsze uciechy.

Na podstawie: *Lekcje ze źródełmi. Starożytność*, red. K. Dyba, Warszawa 2000.

Tekst II

Mojżesz zwołał całego Izraela i rzekł do niego: Słuchaj, Izraelu, praw i przykazań, które ja dziś mówię do twych uszu. W tym czasie ja stałem między Panem a wami, aby wam oznajmić słowa Pana. A on mówił: „Jam jest Pan, Bóg twój, który cię wywiódł z ziemi egipskiej, z domu niewoli. Nie będziesz miał bogów innych oprócz Mnie”.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, Poznań 2003.

Tekst III

Jestem stwórcą nieba i ziemi. Zrobiłem góry i to wszystko, co na ziemi istnieje. Jestem stwórcą wód. Jestem stwórcą niebios. Sprawilem, że kryją się dwa bóstwa horyzontu. Jestem tym, który rozkazuje i wody Nilu płyną. Ja powoduję wylew. Jestem Chepri – rano, Re – w południe, Atum – wieczorem.

Na podstawie: J. Lipińska, M. Marciniak, *Mitologia* [...], Warszawa 1980.

Tekst IV

Pamiętam, jak ziemia przyjęła Saturna

Wygnanego z niebiańskich królestw przez Jowisza.

Saturnijskim ludem zwał się długo. Ziemię Lacjum

Nazwano z tej przyczyny, że tu bóg się ukrył.

Na podstawie: Z. Kubiak, *Mitologia* [...], Warszawa 1997.

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Religia monoteistyczna została opisana w

- A. tekście I.
- B. tekście II.
- C. tekście III.
- D. tekście IV.

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

I. Cywilizacje starożytne. Uczeń:

- 3) charakteryzuje [...] religię starożytnego Izraela [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 2. (0–1)

Spośród podanych poniżej nazw cywilizacji oznaczonych literami A–D, wybierz tę, której przedstawiciele stworzyli – odpowiednio – tekst I i tekst IV. W każdym wierszu tabeli wpisz właściwą literę.

- A. cywilizacja starożytnej Mezopotamii
- B. cywilizacja starożytnego Rzymu
- C. cywilizacja starożytnego Egiptu
- D. cywilizacja starożytnej Grecji

Tekst	Cywilizacja
I	
IV	

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

- 1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

I. Cywilizacje starożytne. Uczeń:

- 3) charakteryzuje [...] system wierzeń w [...] Grecji i Rzymie [...];
- 5) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury [...] duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach [...].

Zasady oceniania

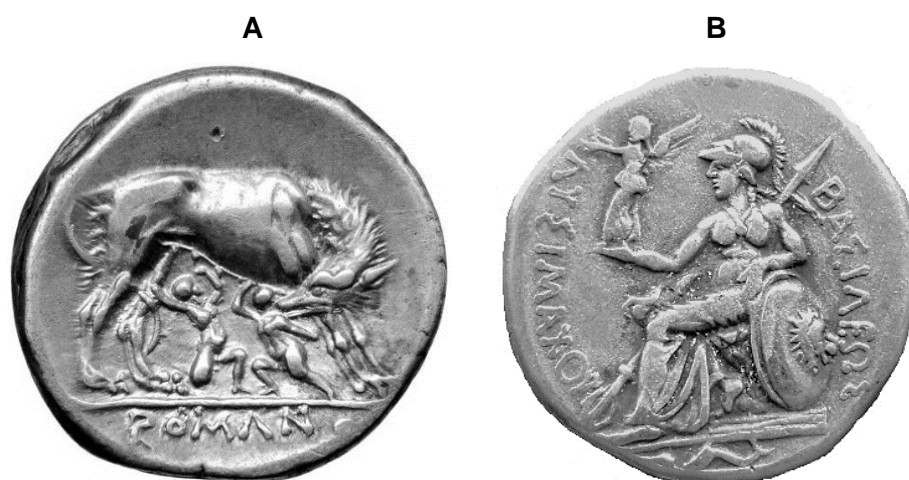
- 1 pkt – poprawne wpisanie wszystkich liter.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- I. D
- IV. B

Zadanie 3. (0–1)

Monety starożytne

www.ngccoin.com

Rozstrzygnij, na której ilustracji (A czy B) przedstawiono monetę stanowiącą wytwór starożytnej cywilizacji greckiej. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie – .....

Uzasadnienie – .....

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

I. Cywilizacje starożytne. Uczeń:

5) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej [...] świata starożytnego w różnych dziedzinach [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

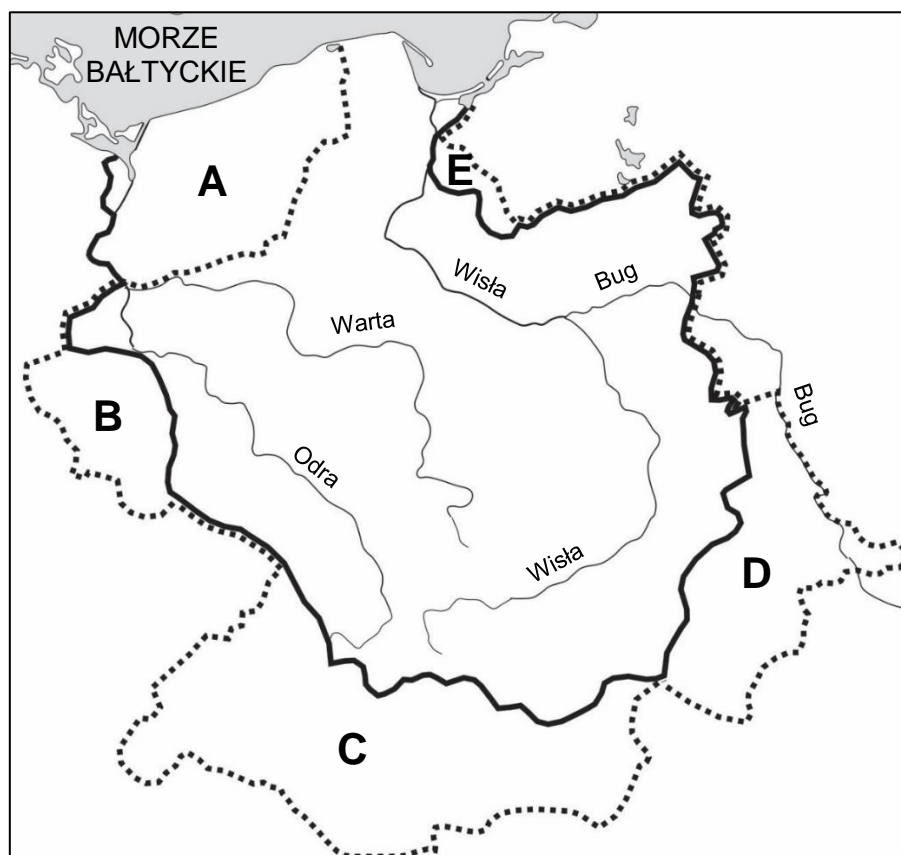
Rozstrzygnięcie: moneta B

Przykładowe uzasadnienia:

- Na monecie B są widoczne napisy greckie.
- Na monecie B przedstawiono wizerunek bogini Ateny.
- Moneta A jest monetą rzymską, o czym świadczy widoczny napis: Roman.
- Na rzymskiej monecie A przedstawiono wizerunek wilczycy z Romulusem i Remusem, którzy są mitycznymi założycielami Rzymu.

Zadanie 4. (0–1)

Źródło 1. Mapa

- granica państwa Mieszka I u schyłku jego panowania
 ..... granice państwa Bolesława Chrobrego u schyłku jego panowania

Na podstawie: *Szkolny atlas historyczny*, Warszawa 2013.

Źródło 2. Fragmenty kronik

Tekst I

30 stycznia na rozkaz cesarza i usilne prośby księcia Bolesława biskupi Gero i Arnulf oraz grafowie Herman i Teodoryk, jak również komornik cesarski Fryderyk zaprzysięgli pokój w grodzie zwanym Budziszyn. Był to pokój nie [taki], jaki być powinien, lecz jaki dało się zawrzeć w ówczesnej sytuacji.

Na podstawie: *Kronika Thietmara*, Kraków 2005.**Tekst II**

Bolesław najechał z wielką siłą Rusinów, a gdy ci usiłowali zrazu stawić mu zbrojny opór, ale nie odważyli się na stoczenie bitwy, rozpędził ich przed sobą jak wicher kurzawę. Bez oporu wkroczył do wielkiego i bogatego miasta, i dobywszy z pochew miecza uderzył nim w Złotą Bramę.

Na podstawie: Anonim tzw. Gall, *Kronika Polska*, Wrocław 1982.

Które ziemie zostały przyłączone przez Bolesława Chrobrego na skutek wydarzenia opisanego w tekście I, a które – na skutek wydarzeń opisanych w tekście II? Każdemu opisowi przyporządkuj zaznaczony na mapie obszar – wybierz go spośród oznaczonych na mapie literami A–E. W każdym wierszu tabeli wpisz właściwą literę.

1.	Obszar włączony do Polski na skutek wydarzenia opisanego w tekście I.	
2.	Obszar włączony do Polski na skutek wydarzeń opisanych w tekście II.	

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągnięcia z nich wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map [...] w różnych skalach.

Wymaganie szczegółowe

V. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń:

- 3) charakteryzuje rozwój [...] monarchii Bolesława Chrobrego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wpisanie wszystkich liter.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. B
2. D

Zadanie 5. (0–1)

Fragmety kronik

Gall Anonim, *Kronika polska*

Jak zaś doszło do wypędzenia króla Bolesława z Polski, długo byłoby o tym mówić; tyle wszakże można powiedzieć, że sam będąc pomazańcem bożym, nie powinien był drugiego pomazańca za żaden grzech karać cielesnie. Wiele mu to bowiem zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował i za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków. My zaś ani nie usprawiedliwiamy biskupa-zdrajcy, ani nie zalecamy króla, który tak szpetnie dochodził swych praw.

Na podstawie: Anonim tzw. Gall, *Kronika polska*, Wrocław 1982.

Wincenty Kadłubek, *Kronika polska*

O żalosne, o najżałośniejsze widowisko! Świętego bezbożnik, miłosiernego zbrodniarz, biskupa niewinnego najokrutniejszy świętokradca rozszarpuje, poszczególne członki na najdrobniejsze części rozsiekuje, jak gdyby miały ponieść karę nawet i poszczególne części członków. Po tym wydarzeniu ów okrutnik ojczyźnie nie mniej, jak i ojcom obmierzył, uchodzi na Węgry.

Na podstawie: Mistrz Wincenty Kadłubek, *Kronika polska*, Warszawa 2008.

Przedstaw różnice w poglądach Galla Anonima i Wincentego Kadłubka na konflikt pomiędzy królem Bolesławem Śmiałym a biskupem Stanisławem. Uzupełnij poniższy tekst.

Podczas gdy Gall Anonim uważa, że .....

.....
 .....

to Wincenty Kadłubek twierdzi, że .....

.....
 .....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

V. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń:

- 4) charakteryzuje [...] rozwój państwa Piastów za rządów [...] Bolesława Śmiałego.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie tekstu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Podczas gdy Gall Anonim uważa, że obie strony konfliktu są winne, to Wincenty Kadłubek twierdzi, że tylko jedna strona konfliktu ponosi winę.
- Podczas gdy Gall Anonim uważa, że biskup dopuścił się zdrady, więc król skazał biskupa na śmierć, to Wincenty Kadłubek twierdzi, że król jest okrutnikiem a biskup stał się ofiarą konfliktu.
- Podczas gdy Gall Anonim uważa, że obie strony konfliktu są winne, to Wincenty Kadłubek twierdzi, że biskup Stanisław nie jest winny wybuchowi konfliktu.

Tekst do zadań 6. i 7.

Fragment opracowania historycznego

Arcybiskup Janisław namaścił Władysława Łokietka i Jadwigę i nałożył im korony na głowy. Korony były nowe. Dawną koronę Przemysła II zabrał – prawdopodobnie – Wacław II. W każdym razie koronacja Łokietka stała się ogniwem wiążącym przeszłość z przyszłością, a sam przebieg obrzędu koronacyjnego na Wawelu stał się odtąd obowiązujący dla jego następców.

Na podstawie: J. Żylińska, [...], Warszawa 1982.

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wydarzenie opisane w tekście miało miejsce w II połowie XIV wieku.	P	F
W tekście wymieniono tylko władców z dynastii Piastów.	P	F

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

VI. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego. Uczeń:

5) charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV wieku, wskazując na rolę władców piastowskich (ze szczególnym uwzględnieniem roli Władysława Łokietka) [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FF

Zadanie 7. (0–1)

Podaj nazwę miasta, w którym odbyła się koronacja opisana w cytowanym fragmencie tekstu.

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

VI. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego. Uczeń:

- 5) charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV wieku [...].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnej nazwy miasta.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Kraków

Zadanie 8. (0–1)

www.poznanskiehistorie.blogspot.com

Podaj nazwę stylu architektonicznego, który reprezentuje budowla na powyższej ilustracji. Odpowiedź uzasadnij, wymieniając jedną cechę stylu widoczną na ilustracji.

Nazwa stylu architektonicznego – .....

Uzasadnienie – .....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

IV. Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy. Uczeń:

- 3) [...] rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazuje różnice między stylem romańskim a stylem gotyckim.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

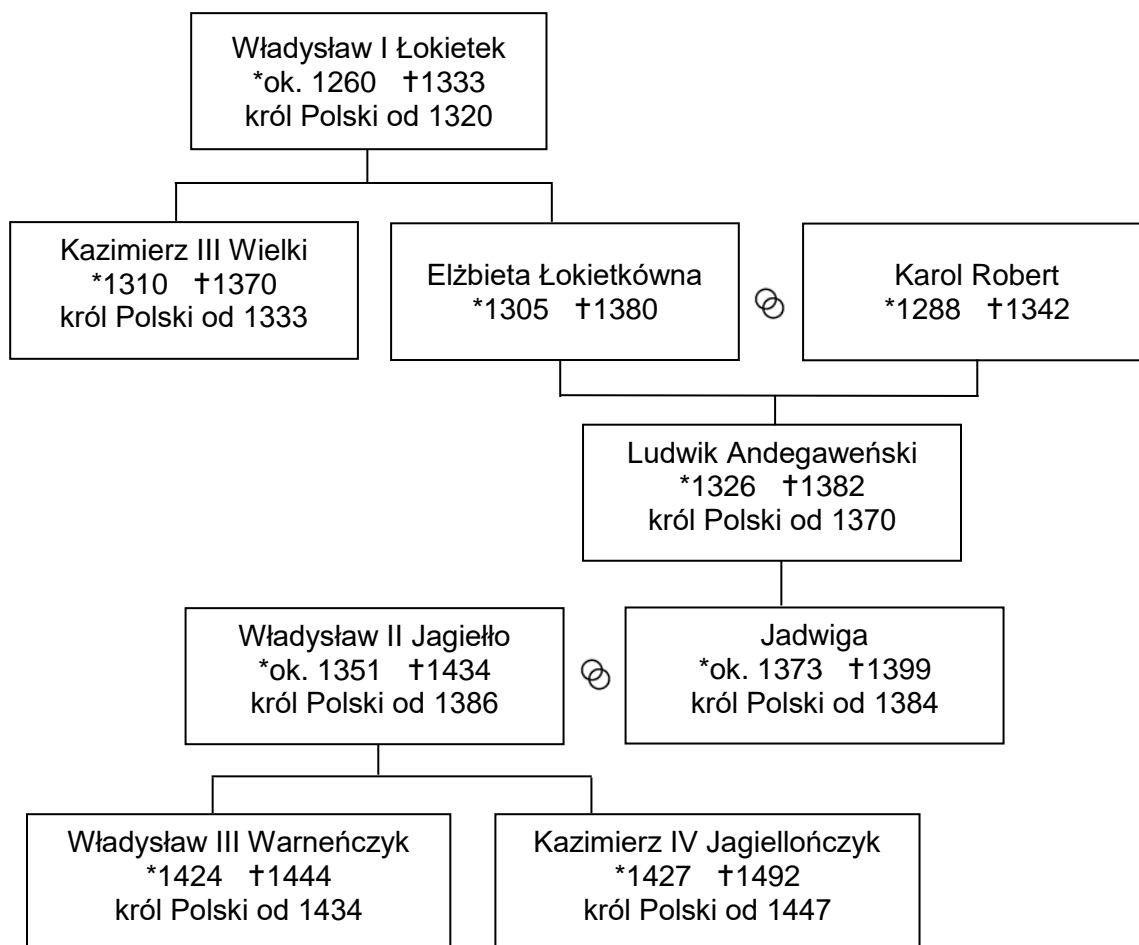
Nazwa stylu architektonicznego: styl gotycki (gotyk)

Przykładowe uzasadnienia:

- okna zakończone ostrym łukiem
- strzelistość budowli.

Tablica genealogiczna i tekst do zadań 9. i 10.

Źródło 1. Tablica genealogiczna

* – urodzony/-a † – zmarły/-a

⊗ – małżeństwo

Na podstawie: *Encyklopedia popularna PWN*, Warszawa 2013.

Źródło 2. Fragment przywileju

Niniejszym pismem, chcąc zwłaszcza wynagrodzić uprzejme chęci, jakie mieszkańcy naszego królestwa polskiego okazali synom moim, dostojnym książętom Władysławowi i Kazimierzowi, z których jednego przyrzekli po moim zgonie wziąć za króla swego, uznajemy, wznawiamy i potwierdzamy mocą niniejszego przywileju wszystkie prawa i swobody, które im nadaliśmy, albo które inni królowie i książęta nadali. Pozwalamy zatrzymać dostojęstwa tak duchowne, jako i świeckie, na mocy tych samych praw, jakie im służyły za poprzedników naszych, Kazimierza i Ludwika.

Na podstawie: *Wiek V–XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999.

Zadanie 9. (0–1)

Rozstrzygnij, czy wystawcą dokumentu był ten sam władca, który objął władzę w Polsce w wyniku unii Polski z Litwą w Krewie. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu materiałach źródłowych.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

VII. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń:

- 4) [...] ocenia następstwa unii Polski z Wielkim Księstwem Litewskim;
- 7) charakteryzuje rozwój [...] uprawnień stanu szlacheckiego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienia:

- Władysław Jagiełło objął tron polski po unii w Krewie, a jego synowie to Kazimierz i Władysław.
- Władysław Jagiełło objął tron polski po unii w Krewie, a jego poprzednikami byli Kazimierz Wielki i Ludwik Andegaweński.

Zadanie 10. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Cytowany przywilej wprowadził w Polsce zasadę wolnej elekcji królów.	P	F
Informacje umieszczone w tablicy genealogicznej są potwierdzeniem związków dynastycznych między Polską a Węgry.	P	F

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

VII. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń:

- 3) opisuje związki Polski z Węgrami w XIV i XV wieku;
- 5) charakteryzuje dokonania w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej Jagiellonów w XV wieku.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 11. (0–1)

Franciszek Rabelais, *Gargantua i Pantagruel* (fragment)

Obecnie wszystkie nauki odżyły i wróciły do czci, języki zmartwychwstały: grecki, bez którego wstydem jest, aby ktoś się mógł mienić uczonym, hebrajski, chaldejski, łaciński. Kwitnie sztuka drukarska, tak wyborna, tak udoskonalona, którą wynaleziono swego czasu z natchnienia bożego, tak jak broń palną z podszeptu szatana. Świat jest pełen ludzi uczonych, najwspanialszych księgarń, najświatlejszych nauczycieli, i sądzę, iż ani za czasów Platona, ani Cyncerona nie było takich ułatwień w nauce jak obecnie.

Na podstawie: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999.

Rozstrzygnij, czy tekst dotyczy przełomu starożytności i średniowiecza, czy – przełomu średniowiecza i renesansu. Odpowiedź uzasadnij.

.....
 .....

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

IX. „Złoty wiek” w Polsce na tle europejskim. Uczeń:

- 1) rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Tekst dotyczy przełomu średniowiecza i renesansu, ponieważ autor pisze o wynalazkach z przełomu tych epok (np. druku).
- Tekst opisuje czasy przełomu średniowiecza i renesansu, ponieważ wspomina się w nim o odrodzeniu kultury starożytnej.

Tekst do zadań 12. i 13.

Fragment opracowania historycznego

Niewiele było lat, w których nie zdarzyły się jakieś klęski, będące dziełem człowieka lub przyrody, uderzające w tę lub inną część latyfundium. W rejestrach majątku Lubomirskich w Kańczudze odnotowano następujące przypadki:

- 1654: Zakwaterowanie kawalerii królewskiej i pułków niemieckich; splądrowanie miasta Kańczugi i wsi Gać.
- 1655: Zakwaterowanie wojsk szwedzkich.
- 1656: Rekwizycje przeprowadzone przez wojska królewskie, szwedzkie i siedmiogrodzkie oraz oddziały kozackie.
- 1657: Rekwizycje przeprowadzone przez wojska siedmiogrodzkie.
- 1689: Susza. Nieurodzaj owsa, zniszczenie zasiewów.
- 1708–10: Kontrybucje wojskowe, pożary stodół.
- 1721: Zaraza.

Na podstawie: N. Davies, *Boże igrzysko. Historia Polski*, Kraków 2005.

Zadanie 12. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Zakwaterowanie wojsk szwedzkich w majątku Lubomirskich było związane z wojną zwaną potopem.	P	F
Wspomniane w tekście <i>pożary stodół</i> i <i>zaraza</i> miały miejsce w epoce saskiej.	P	F

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XI. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII wieku. Uczeń:

5) dokonuje oceny następstw [...] społecznych i gospodarczych wojen w XVII wieku.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 13. (0–1)**Wyjaśnij znaczenie pojęcia *latyfundium*.**

.....

.....

Wymagania ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

III. Tworzenie narracji historycznej.

2. Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia.

Wymaganie szczegółowe

XI. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII wieku. Uczeń:

5) dokonuje oceny następstw [...] gospodarczych wojen w XVII wieku.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Latyfundium – wielka posiadłość ziemska.

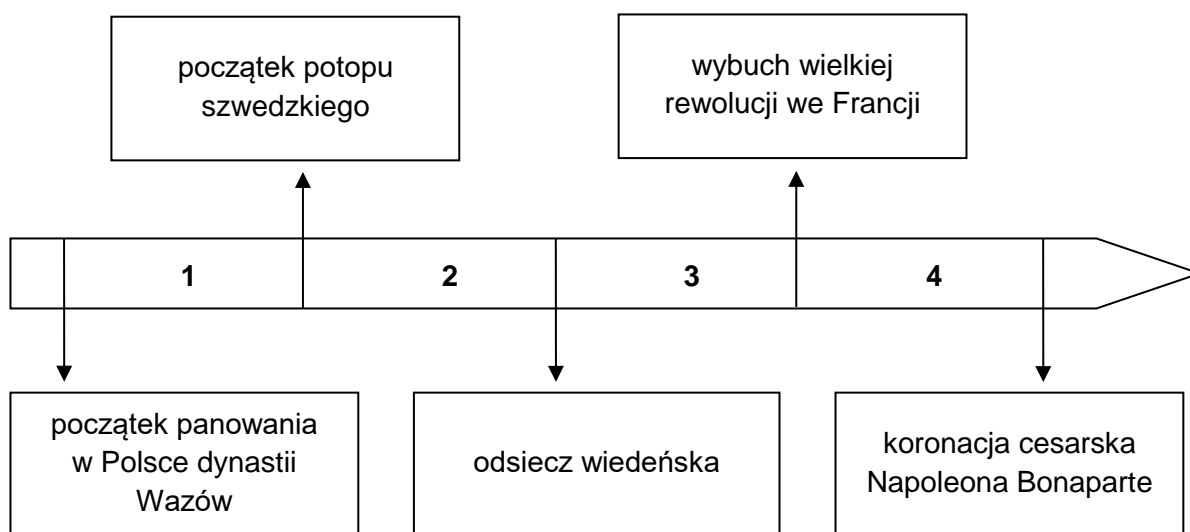
Tekst i taśma chronologiczna do zadań 14. i 15.

Źródło 1. Fragment powieści

- Popłynęłabyś tam? – wskazał tratwę ginącą za zakrętem.
- Sama nie wiem. Co bym tam robiła? A ty?
- Za morzem Szwecja. A Szwedzi to przyjaciele króla Stanisława. Gdyby tak żył Karol XII...
- U nas teraz miłościwy August – przypomniała z lękiem Afra, oglądając się za siebie.
- A pewnie. Wojska saskie i rosyjskie pomogły mu usadzić się na polskim tronie. Ale to obcy. A król Leszczyński swój. Tylko on teraz daleko...
- Daleko! – westchnęła Afra. – We Francji.
- A zdrajców nie brak. Choćby i ten tu – ręka chłopca wysunęła się w stronę przeciwległego brzegu, gdzie między drzewami białął kolumnowy fronton pałacu.

Na podstawie: H. Popławska, *Szpada na wachlarzu*, Warszawa 1987.

Źródło 2. Taśma chronologiczna

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Rozmowa bohaterów powieści dotyczy wydarzeń, które miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XIII. Rzeczpospolita Obojga Narodów w I połowie XVIII wieku. Uczeń:

1) omawia przyczyny i charakteryzuje przejawy kryzysu państwa w epoce saskiej.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 15. (0–1)

Napisz, po której stronie konfliktu toczącego się między *królem Stanisławem a miłościwym Augustem* opowiadają się bohaterowie tekstu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w tekście.

.....

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków;
3. Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy [...] oceniającej.

Wymaganie szczegółowe

XIII. Rzeczpospolita Obojga Narodów w I połowie XVIII wieku. Uczeń:

- 1) omawia przyczyny i charakteryzuje przejawy kryzysu państwa w epoce saskiej.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wskazanie strony konfliktu oraz właściwe uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Bohaterowie tekstu opowiadają się po stronie „króla Stanisława”, ponieważ uważają go za „swojego”. Ciepło się o nim wyrażają.
- Opowiadają się po stronie Stanisława Leszczyńskiego, ponieważ uważają króla Augusta za obcego. Wypowiadają się o Augustacie z lękiem.

Zadanie 16. (0–2)

Fragmenty dokumentów

Tekst A

My, naród Stanów Zjednoczonych, pragnąc udoskonalić Unię, ustanowić sprawiedliwość, zabezpieczyć spokój w kraju, zapewnić wspólną obronę, podnieść ogólny dobrobyt oraz utrzymać dla nas samych i naszego potomstwa dobrodziejstwa wolności, wprowadzamy i ustanawiamy dla Stanów Zjednoczonych Ameryki niniejszą konstytucję.

Na podstawie: www.libr.sejm.gov.pl

Tekst B

Prawa obowiązują w całym kraju francuskim na mocy ogłoszenia ich przez Cesarza. Wykonane będą w każdej części państwa od momentu, w którym ogłoszenie ich wiadome być może. Prawo obowiązuje na przyszłość tylko, nie ma mocy na przeszłość.

Na podstawie: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, B. Lenard, Warszawa 1998.

Tekst C

Zgromadzenie Narodowe uznaje i deklaruje, w obecności i pod auspicjami Istoty Najwyższej, następujące prawa Człowieka i Obywatela.

Artykuł I. Ludzie rodzą się i pozostają wolni i równi w swych prawach.

Artykuł II. Celem każdej organizacji politycznej jest zachowanie naturalnych praw człowieka. Prawami tymi są: wolność, własność, bezpieczeństwo i opór przeciwko uciskowi.

Na podstawie: www.libr.sejm.gov.pl

Tekst D

Uważamy za niezbite i oczywiste następujące prawdy, że wszyscy ludzie stworzeni zostali równymi sobie; że Stwórca udzielił im praw niezbywalnych, w rządzie których na pierwszym miejscu postawić należy prawo do życia, do wolności i do poszukiwania szczęścia. Zgromadzeni na ogólny kongres ogłaszamy uroczyście w imieniu władzy dobrego ludu tych kolonii, iż te Zjednoczone Kolonie są i mają prawo być Państwami wolnymi i niepodległymi.

Na podstawie: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, B. Lenard, Warszawa 2001.

Który tekst, spośród oznaczonych literami A–D, powstał najwcześniej, a który – najpóźniej? W każdym wierszu tabeli wybierz właściwą literę.

16.1.	Tekst, który powstał chronologicznie najwcześniej.	A	B	C	D
16.2.	Tekst, który powstał chronologicznie najpóźniej.	A	B	C	D

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

XIV. Powstanie Stanów Zjednoczonych. Uczeń:

1) omawia przyczyny [...] amerykańskiej wojny o niepodległość.

XVIII. Epoka napoleońska. Uczeń:

1) charakteryzuje zmiany polityczne w Europie w okresie napoleońskim i przemiany społeczno-gospodarcze.

Zasady oceniania

2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

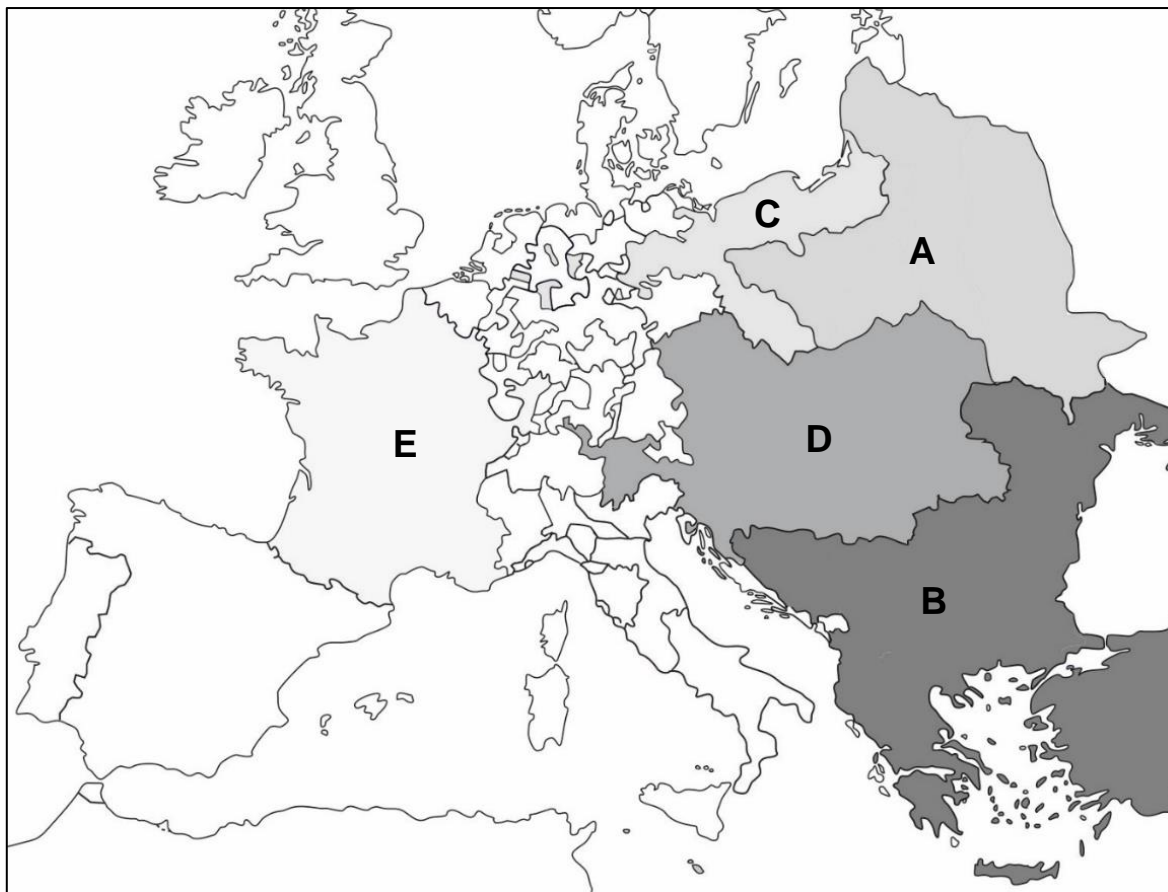
1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

16.1. D

16.2. B

Mapa do zadań 17. i 18.

Na podstawie: *Atlas historyczny świata*, Warszawa – Wrocław 1998.

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na mapie przedstawiono granice Europy

- A. przed podpisaniem drugiego pokoju toruńskiego.
- B. w czasie powstania Bohdana Chmielnickiego.
- C. po dokonaniu pierwszego rozbioru Polski.
- D. po zakończeniu obrad kongresu wiedeńskiego.

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map [...] w różnych skalach.

Wymaganie szczegółowe

XVII. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII wieku. Uczeń:

- 1) sytuje w czasie I [...] rozbiór Rzeczypospolitej [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 18. (0–1)

Przyporządkuj podanym w tabeli nazwom terytoriów litery, którymi oznaczono je na mapie. W każdym wierszu tabeli wpisz właściwą literę.

1.	Imperium Osmańskie	
2.	Państwo Habsburgów	

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągnięcia z nich wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map [...] w różnych skalach.

Wymaganie szczegółowe

XVII. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII wieku. Uczeń:

- 1) sytuje w czasie I [...] rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wpisanie wszystkich liter.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. B
2. D

Zadanie 19. (0–1)

Uporządkuj podane poniżej wydarzenia tak, aby utworzyły poprawny związek przyczynowo-skutkowy. Wpisz litery w kratki we właściwej kolejności.

- A. II rozbiór Polski
- B. uchwalenie *Konstytucji 3 maja*
- C. zawiązanie konfederacji targowickiej
- D. klęska wojsk polskich w wojnie w obronie *Konstytucji 3 maja*
- E. bitwy pod Zieleńcami i Dubienką

Wymaganie ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo-skutkowych.

Wymagania szczegółowe

XVI. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń:

- 3) sytuuje w czasie [...] uchwalenie *Konstytucji 3 maja* [...];
- 4) wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i przedstawia jej następstwa.

XVII. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII wieku. Uczeń:

- 1) sytuuje w czasie [...] II [...] rozbiór Rzeczypospolitej [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wpisanie wszystkich liter.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B, C, E, D, A

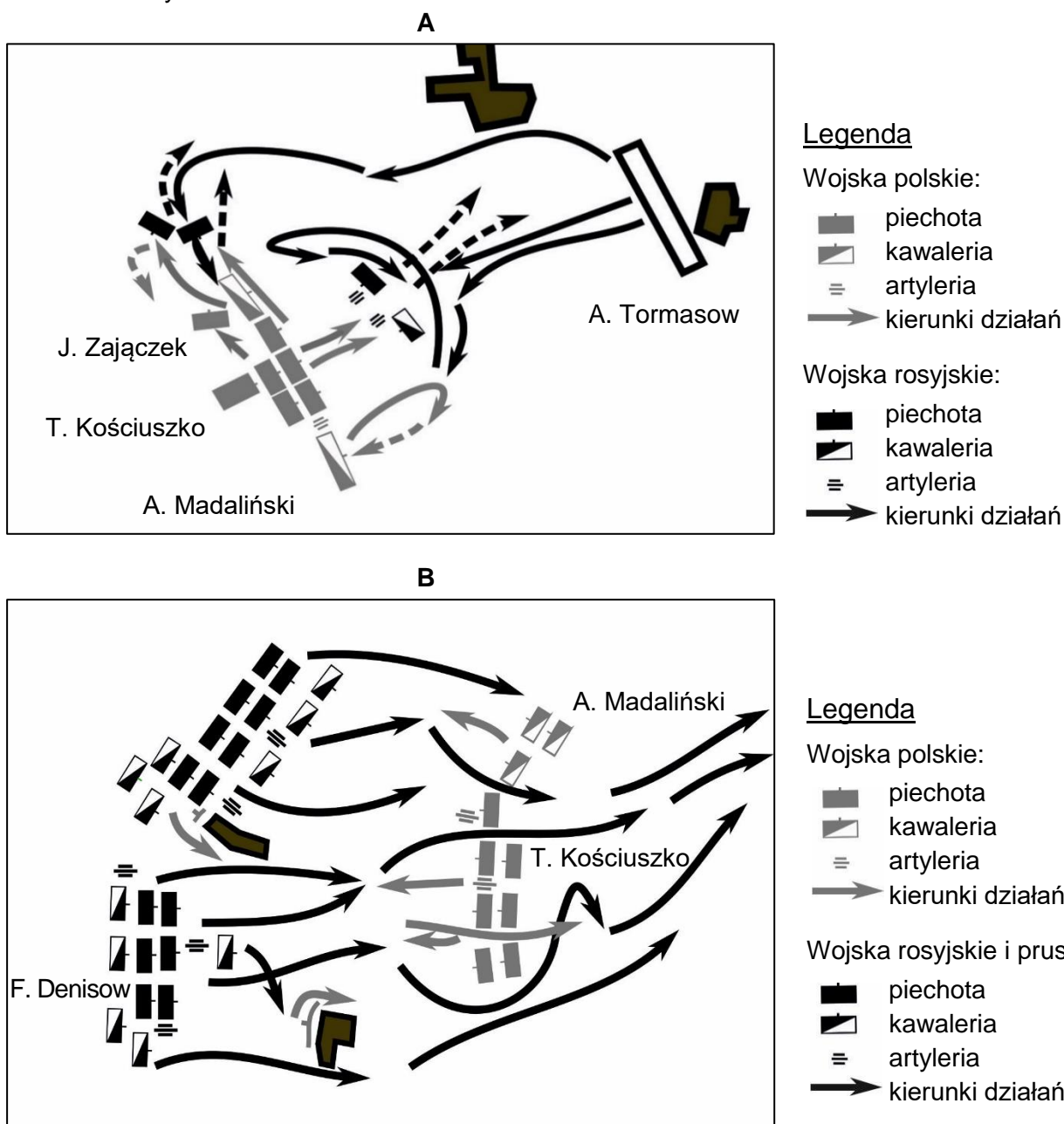
Zadanie 20. (0–1)

Źródło 1. Fragment wspomnień uczestnika bitwy

Kościuszko uszykował swe wojsko w porządku bitwy na wzgórzu przeciwnym obozowi moskiewskiemu. Tymczasem prawa kolumna moskiewska pokazała się na lewym skrzydle Polaków i szykować się poczęła. Gdy Madaliński, po trzykroć z jazdą swą przypuszczając ataki, zawsze odpartym był, Kościuszko na czele wieśniaków, dniem wprzód do obozu przybyłych, i jednego batalionu wojsk regularnych ruszył przeciw środkowej kolumnie, która, tylko co się atak rozpoczął, złamaną i pobitą została. Polacy utrzymali plac bitwy i zyskali 12 armat.

Na podstawie: *Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999.

Źródło 2. Plany bitew

Na podstawie: S. Kieniewicz, A. Zahorski, W. Zajewski, *Trzy powstania narodowe*, Warszawa 1994.

Rozstrzygnij, na którym planie (A czy B) przedstawiono przebieg bitwy opisanej w tekście. Odpowiedź uzasadnij.

.....
.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągnięcia z nich wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu [...] planów w różnych skalach.

Wymaganie szczegółowe

XVII. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII wieku. Uczeń:

- 2) przedstawia [...] skutki powstania kościuszkowskiego.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Przebieg bitwy przedstawiono na planie A, ponieważ ukazano na niej, że Madaliński wykonał odwrót, a Kościuszko przełamał linię wojsk rosyjskich, a właśnie o tym czytamy w tekście.
- Przebieg bitwy przedstawiono na planie A, ponieważ na planie B ukazano bitwę przegraną przez wojska polskie.

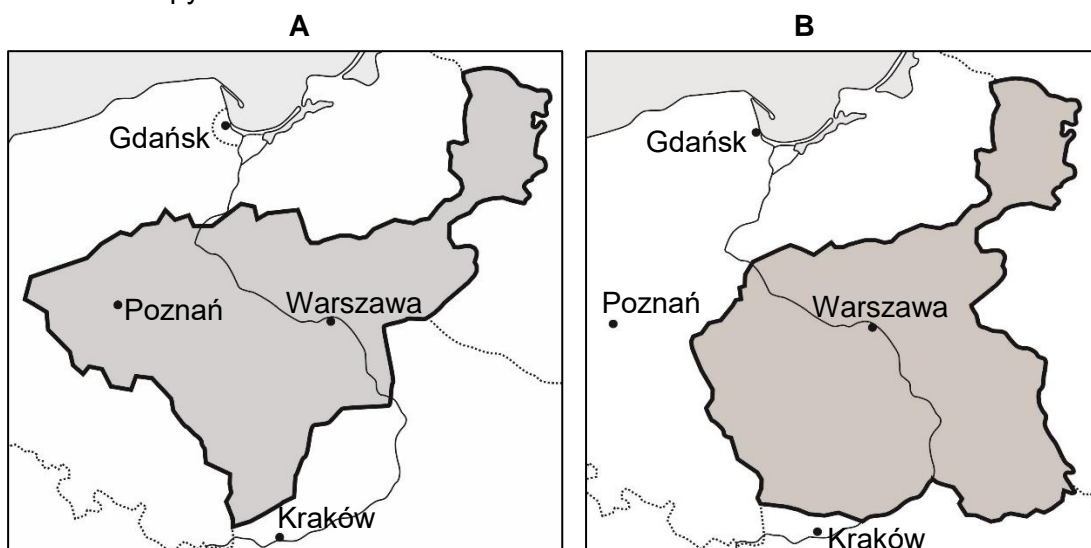
Tekst i mapy do zadań 21. i 22.

Źródło 1. Fragment traktatu
Artykuł 5.

Prowincje, które do 1 stycznia 1772 r. stanowiły część dawnego Królestwa Polskiego, a które potem różnymi czasy dostały się pod panowanie pruskie, będzie posiadał król saski prawem własności i najwyższego zwierzchnictwa.

Na podstawie: *Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, B. Lenard, Warszawa 1998.

Źródło 2. Mapy

Na podstawie: *Szkolny atlas historyczny*, Warszawa 2013.

Zadanie 21. (0–1)

Rozstrzygnij, na której mapie (A czy B) przedstawiono obszar państwa powstałego na mocy postanowień opisanych w tekście traktatu. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania z nich wniosków.
2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map [...] w różnych skalach.

Wymaganie szczegółowe

XVIII. Epoka napoleońska. Uczeń:

- 3) opisuje powstanie Księstwa Warszawskiego, jego [...] terytorium.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Na mapie A, ponieważ ukazuje ona kształt granic Księstwa Warszawskiego, które utworzono z ziem odebranych Prusom przez Napoleona.
- Na mapie A, ponieważ jest to Księstwo Warszawskie, utworzone na podstawie traktatu w Tylży z ziem odebranych Prusom, pod władzą króla Saksonii.
- Na mapie A, ponieważ mapa B przedstawia Królestwo Polskie (Kongresowe) pod władzą cara Rosji, utworzone z ziem zaboru pruskiego i austriackiego.

Zadanie 22. (0–1)

Uzupełnij zdanie.

Cytowany fragment pochodzi z traktatu, który został zawarty przez dwóch władców następujących państw: ..... i .....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągnięcia z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XVIII. Epoka napoleońska. Uczeń:

- 3) opisuje powstanie Księstwa Warszawskiego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch luk.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rosji, Francji

Zadanie 23. (0–1)

H. Sienkiewicz, *Latarnik* (fragment)

Pozostało go tylko wyegzaminować, wskutek czego wywiązała się następująca rozmowa:

- Skąd jesteście?
- Jestem Polak. [...]
- Czy służyliście kiedy? Czy macie świadectwa uczciwej służby rządowej?

Stary człowiek wyciągnął z zanadru spłowiąły jedwabny szmat, podobny do strzępu starej chorągwi. Rozwinął go i rzekł:

– Oto są świadectwa. Ten krzyż [...] otrzymałem na Węgrzech. Potem biłem się w Stanach przeciw południowcom, ale tam nie dają krzyżów – więc oto papier.

Falconbridge wziął papier i zaczął czytać.

– Hm! Skawiński? To jest wasze nazwisko?... Hm!... Dwie chorągwie zdobyte własnoręcznie w ataku na bagnety... Byliście walecznym żołnierzem!

H. Sienkiewicz, *Latarnik*, Warszawa 2017.

Podaj nazwy dwóch konfliktów zbrojnych wspomnianych w tekście, w których uczestniczył Skawiński.

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

XXI. Europa w okresie Wiosny Ludów. Uczeń:

- 1) wymienia wydarzenia związane z walką z porządkiem wiedeńskim, charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie.

XXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:

- 2) prezentuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie nazw wydarzeń.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wiosna Ludów na Węgrzech, wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych Ameryki

Zadanie 24. (0–1)

Fragmenty tekstów źródłowych

Tekst A

Cały układ powstania warszawskiego był równie zły, jak nie do rzeczy wykonanie. Skomplikowany projekt rozbrojenia pięciu pułków rosyjskich wtenczas tylko byłby się mógł udać, gdyby generałowie polscy byli do spisku należeli i gdyby rozkazy do powstania były z góry wychodziły. Tymczasem do spisku nie wchodził ani jeden wyższy oficer. I ten napad na koszary w Łazienkach jakże niedołążnie wykonany! Wypłoszono tylko groźnego Konstantego z pałacu jego Belwederskiego, napędziwszy mu strachu.

Na podstawie: G. Chomicki, L. Śliwa, [...] *Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 2001.

Tekst B

O godzinie 17:00 Pułk „Garłuch” miał wykonać zaskakujące uderzenie na niemieckie pozycje wokół Okęcia. O godzinie 16:00, wobec słabości uzbrojenia swoich żołnierzy, wobec tego, że udaje mu się zebrać nie więcej niż 60–70% stanów oddziałów, wobec tego, że większość żołnierzy ma nacierać w otwartym terenie na umocnionego przeciwnika — major „Wysocki” wydaje rozkaz o odwołaniu natarcia.

Na podstawie: R. Wiśniewski, *Palimpsest* [...], www.wolnelektury.pl

Rozstrzygnij, który tekst (A czy B) dotyczy powstania listopadowego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu tekstów.

.....
 .....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągnięcia z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848. Uczeń:

- 3) przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Tekst A, ponieważ w czasie powstania listopadowego w Warszawie stacjonowały wojska rosyjskie, a drugi tekst wspomina o walkach z Niemcami.
- Tekst A dotyczy powstania listopadowego, ponieważ jest w nim mowa o walkach z wojskami rosyjskimi, a w tekście B jest mowa o wojskach niemieckich, które nie brały udziału w powstaniu listopadowym.

Zadanie 25. (0–4)

Pocztówka

N. Davies, *Od i do. Najnowsze dzieje Polski według historii pocztowej*, t. 1, Warszawa 2008.

25.1. Podaj nazwy dwóch XIX-wiecznych wydarzeń z historii Polski, do których nawiązuje pocztówka przedstawiona na ilustracji.

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848. Uczeń:

3) przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego [...].

XXII. Powstanie styczniowe. Uczeń:

2) dokonuje charakterystyki działań powstańczych [...].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie dwóch nazw wydarzeń.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

powstanie listopadowe, powstanie styczniowe

25.2. Wyjaśnij, jaką wymowę miała pocztówka.

.....
 .....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848. Uczeń:

3) przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego [...].

XXII. Powstanie styczniowe. Uczeń:

2) dokonuje charakterystyki działań powstańczych [...].

Zasady oceniania

1 pkt – wyjaśnienie wymowy pocztówki.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Wezwanie do walki o niepodległą Polskę.
- Przypomnienie o niepodległościowych działaniach mieszkańców ziem polskich w XIX wieku.
- Głoszenie wspólnoty trzech narodów zamieszkujących dawne ziemie Rzeczypospolitej.

25.3. Wybierz dwa elementy graficzne pocztówki (oprócz dat) i wyjaśnij ich symbolikę.

.....
 .....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymagania szczegółowe

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848. Uczeń:

3) przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego [...].

XXII. Powstanie styczniowe. Uczeń:

2) dokonuje charakterystyki działań powstańczych [...].

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie symboliki każdego z nich.

1 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie jego symboliki.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

trójdzielna tarcza herbowa – państwo składające się z trzech narodów, wspólnota narodów

korona – suwerenność państwa

Pogoń – naród litewski

biały orzeł – naród polski

archanioł Michał – naród ruski

Tekst i ilustracje do zadań 26. i 27.

Źródło 1. Fragment opracowania

Władze rosyjskie po 1864 roku zaczęły popierać projekty budowli nawiązujących do tradycji starorusyjskich. „Rosyjski styl narodowy” stał się wówczas narzędziem integracji Kraju Przywiślańskiego z Rosją. W Warszawie w latach 1894–1912 wzniesiono, w ścisłym centrum miasta, monumentalny sobór św. Aleksandra Newskiego. Chodziło o zademonstrowanie potęgi władzy rosyjskiej, ale i o upokorzenie polskich uczuć patriotycznych. Jedna z kaplic poświęcona była Rosjanom, którzy stłumili *polski bunt* z lat 1863–1864. Patron cerkwi, trzynastowieczny książę Aleksander Newski, symbolizował triumf Rosji nad jej wrogami.

Na podstawie: A. Szwarc, *Architektura i polityka* [...], „Mówią Wieki” nr 5/2011.

Źródło 2. Ilustracje

www.starawarszawa.pl; www.williams.edu

Zadanie 26. (0–1)

Rozstrzygnij, na której ilustracji (A czy B) przedstawiono budowlę opisaną w tekście. Podaj jedną cechę gmachu, która o tym świadczy.

.....

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXII. Powstanie styczniowe. Uczeń:

4) charakteryzuje formy represji powojennych.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie oraz podanie jednej cechy budowli.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Budowlę wspomnianą w tekście przedstawiono na ilustracji B, ponieważ jej wygląd nawiązuje do architektury bizantyjskiej/prawosławnej.

- Jest to budowla przedstawiona na ilustracji B, ponieważ jej cebulaste kopuły są zwieńczone krzyżami prawosławnymi.

Zadanie 27. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z tekstu wynika, że wzniesiony w Warszawie sobór służył polityce rusyfikacji ziem polskich.	P	F
Wspomniany w tekście <i>polski bunt</i> to powstanie styczniowe.	P	F

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXII. Powstanie styczniowe. Uczeń:

4) charakteryzuje formy represji popowstaniowych.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 28. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania

Kierunek ten dąży do stworzenia nowych form stylowych, które przeciwstawiają się historyzmowi i akademizmowi. Architekci kształtowali formy, ornamentację i zdobnictwo polegające na tworzeniu wrażeń wizualnych, wywołujących silną reakcję emocjonalną. Ornamentyka stosowana w zdobnictwie jest niespokojna, dynamiczna i linearna. Obok ornamentów geometrycznych występuje szereg elementów stylizowanych zwierzęcych i roślinnych. Największy swój rozkwit opisywany kierunek przeżywa w latach 1898–1901.

Na podstawie: E. Charytonow, *Zarys historii architektury*, Warszawa 1983.

Źródło 2. Ilustracje

1

2

3

4

www.lublin.fotopolska.eu; www.historiasztuki.com; www.propertydesign.pl

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W opisanym stylu wykonano element architektoniczny przedstawiony na ilustracji o numerze

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągnięcia z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Uczeń:

- 4) wymienia nowe [...] zjawiska kulturowe [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 29. (0–2)

Plakat

www.signs.pl

29.1. Podaj nazwę wydarzenia historycznego, do którego nawiązuje plakat.

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXVIII. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:

- 2) przedstawia proces wykuwania granic: wersalskie decyzje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie nazwy wydarzenia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

plebiscyt na Górnym Śląsku, plebiscyt z 1921 roku

29.2. Wyjaśnij cel powstania plakatu.**Wymaganie ogólne**

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXVIII. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:

- 2) przedstawia proces wykuwania granic: wersalskie decyzje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – wyjaśnienie celu powstania plakatu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Zachęcenie do głosowania za przynależnością Śląska do Polski.

Zadanie 30. (0–1)

Źródło 1. Konstytucja marcowa (fragment)

Artykuł 2.

Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej – Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości – niezawisłe Sądy.

Artykuł 39.

Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedem Sejm i Senat.

Artykuł 44.

Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów.

Artykuł 51.

Za czynności urzędowe Prezydent Rzeczypospolitej nie jest odpowiedzialny ani parlamentarnie, ani cywilnie.

Na podstawie: www.libr.sejm.gov.pl

Źródło 2. Konstytucja kwietniowa (fragment)

Art. 2. (1) Na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej.

(2) Na Nim spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historii za losy Państwa.

(4) W Jego osobie skupia się jednolita i niepodzielna władza państwowa.

Art. 3. (1) Organami Państwa, pozostającymi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, są: Rząd, Sejm, Senat, Siły Zbrojne, Sądy, Kontrola państwowa.

Na podstawie: www.libr.sejm.gov.pl

Porównaj konstytucję marcową z konstytucją kwietniową pod względem zakresu władzy Prezydenta Rzeczypospolitej. Podaj jedną różnicę na podstawie tekstów zacytowanych powyżej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wymagania ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

III. Tworzenie narracji historycznej.

3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów [...] historycznych.

Wymagania szczegółowe

XXIX. II Rzeczpospolita w latach 1921–1939. Uczeń:

2) charakteryzuje ustrój polityczny Polski na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r.;

4) opisuje polski autorytaryzm – [...] zmiany ustrojowe (konstytucja kwietniowa z 1935 r.).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wskazanie różnicy.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Podczas gdy w konstytucji marcowej zapisano, że Prezydent RP jest jedynie organem władzy wykonawczej, którą dzieli z ministrami, a każdy jego akt wymaga kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów, to w świetle konstytucji kwietniowej postanowiono, że Prezydent jest zwierzchnikiem zarówno rządu, jak i władzy ustawodawczej (Sejmu i Senatu) i władzy sądowniczej (sądów).
- Podczas gdy w konstytucji marcowej zapisano, że władza Prezydenta RP jest mocno ograniczona przez inne organy władzy, to w świetle konstytucji kwietniowej postanowiono, że władzę Prezydenta ograniczają jedynie Bóg i historia.

Zadanie 31. (0–1)

Mapa

- obszary anektowane przez Niemcy
- obszar okupowany przez Niemcy
- obszary anektowane przez Węgry
- 1** Protektorat Czech i Moraw
- L** Luksemburg
- G** Wolne Miasto Gdańsk

Na podstawie: *Szkolny atlas historyczny*, Warszawa 2013.

Rozstrzygnij, czy na mapie przedstawiono granice z kwietnia 1939 roku. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania z nich wniosków.

2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map [...] w różnych skalach.

Wymaganie szczegółowe

XXXI. Droga do wojny. Uczeń:

3) opisuje politykę hitlerowskich Niemiec – rozbijanie systemu wersalsko-lokarneńskiego: od remilitaryzacji Nadrenii do układu w Monachium.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Na mapie przedstawiono granice Europy z kwietnia 1939 roku, ponieważ Austria i część Czechosłowacji zostały już zajęte przez Niemcy, a z reszty Czechosłowacji utworzono państwo słowackie.
- Przedstawiono granice z kwietnia 1939 roku, ponieważ na terenie Czechosłowacji istnieją już osobne państwa: Protektorat Czech i Moraw oraz Słowacja.
- Na mapie przedstawiono granice z 1939 roku, ponieważ II Rzeczypospolita graniczy z Węgrami.

Zadanie 32. (0–4)

Rysunek

Tłumaczenie napisów: *German boundary* – granica niemiecka; *Russian boundary* – granica rosyjska; *nazism* – nazizm; *communism* – komunizm; *the Pole* – Polak.

www.rubylane.com

32.1. Podaj nazwę wydarzenia, do którego nawiązuje rysunek.

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXXI. Droga do wojny. Uczeń:

- 5) wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop – Mołotow.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie nazwy wydarzenia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- zawarcie paktu Ribbentrop – Mołotow / zawarcie paktu niemiecko-sowieckiego z 1939 roku
- niemiecko-sowiecka napaść na Polskę we wrześniu 1939 roku
- kampania wrześniowa
- wybuch II wojny światowej

32.2. Wyjaśnij, jaką wymowę ma rysunek.**Wymaganie ogólne**

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXXI. Droga do wojny. Uczeń:

- 5) wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop – Mołotow.

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie przesłania rysunku.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Polacy są zagrożeni z dwóch stron.
- Niemcy i ZSRS zajmują ziemie zamieszkałe przez Polaków.
- Polska została zaatakowana i jest bezbronna wobec ataku dwóch dyktatorów – Hitlera i Stalina.
- Współpraca sowiecko-niemiecka przed wybuchem II wojny światowej.

32.3. Wybierz dwa elementy graficzne rysunku i wyjaśnij ich symbolikę.**Wymaganie ogólne**

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXXI. Droga do wojny. Uczeń:

- 5) wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop – Mołotow.

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch elementów graficznych i wyjaśnienie symboliki każdego z nich.

1 pkt – wskazanie jednego elementu graficznego i wyjaśnienie jego symboliki.

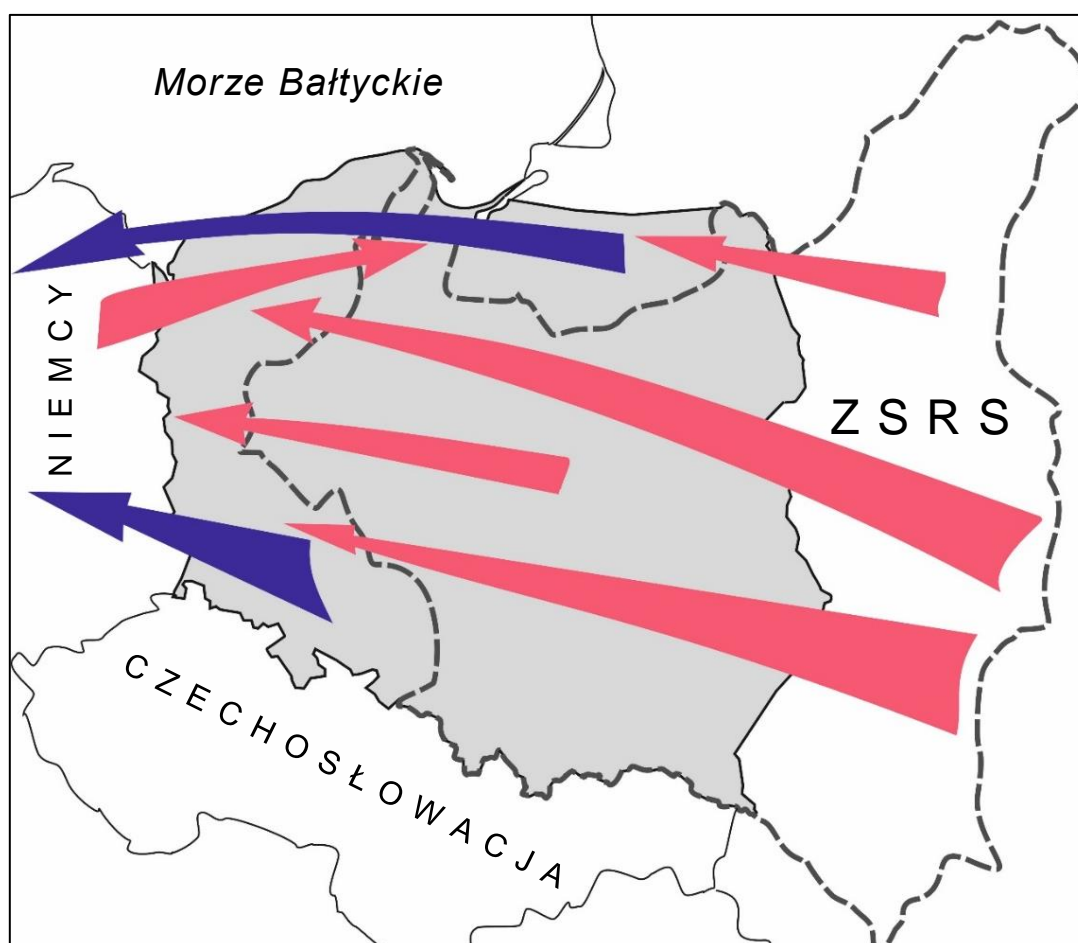
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- drut kolczasty – granica pomiędzy państwami/niewola/dyktatura/terror
- mężczyzna z napisem „nazizm” – Hitler/III Rzesza
- mężczyzna z napisem „communism” – Stalin/ZSRS
- mężczyzna z napisem „the Pole” – Polak / zaskoczenie, poczucie bezbronności wobec niespodziewanego ataku

Mapa i tabela do zadań 33. i 34.

Źródło 1. Przemieszczenia ludności polskiej i niemieckiej w latach 1945–1949

Na podstawie: *Szkolny atlas historyczny*, Warszawa 2013.

Źródło 2. Liczba ludności narodowości polskiej i niemieckiej zamieszkująca terytorium Polski

Rok	1931	połowa 1945	koniec 1949
Narodowość			
Polacy	20 644 000	18 930 000	23 940 000
Niemcy	780 000	3 700 000	200 000

Na podstawie: *Szkolny atlas historyczny*, Warszawa 2013.

Zadanie 33. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

O zmianach granic wschodnich Polski przedstawionych na mapie zdecydowali przywódcy koalicji antyhitlerowskiej w czasie konferencji w

- A. Monachium.
- B. Wersalu.
- C. Locarno.
- D. Jałcie.

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągnięcia z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXXIII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń:

4) wymienia główne decyzje konferencji wielkiej trójki ([...] Jałta [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 34. (0–2)

Wyjaśnij przyczyny zmiany liczby ludności narodowości niemieckiej mieszkającej na terytorium Polski pomiędzy rokiem 1931 a 1945 oraz rokiem 1945 a 1949.

1. Zmiany pomiędzy rokiem 1931 a 1945: .....

.....

2. Zmiany pomiędzy rokiem 1945 a 1949: .....

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXXVI. Świat po II wojnie światowej. Uczeń:

- 1) charakteryzuje bezpośrednio skutki II wojny światowej, wyróżniając następstwa [...] społeczne [...].

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna z uwzględnieniem dwóch zmian w obu okresach.

1 pkt – odpowiedź poprawna, odnosząca się do jednego z przedstawionych okresów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

1. włączenie do Polski wschodnich ziem Niemiec
2. wysiedlenie ludności niemieckiej do Niemiec

Zadanie 35. (0–1)

Fotografia

www.se.pl

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Fotografia została wykonana w Warszawie w latach

- A. trzydziestych XX wieku.
- B. pięćdziesiątych XX wieku.
- C. siedemdziesiątych XX wieku.
- D. dziewięćdziesiątych XX wieku.

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXXVIII. Stalinizm w Polsce i jego skutki. Uczeń:

1) przedstawia przemiany [...] gospodarczo-społeczne i kulturowe w okresie stalinizmu.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

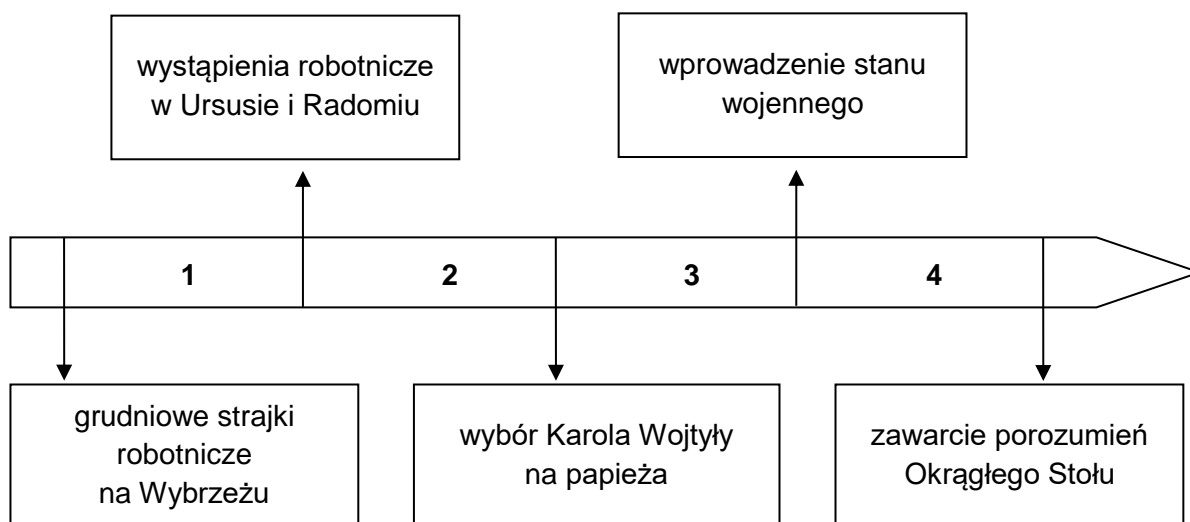
Zadanie 36. (0–1)

Źródło 1. Fragment komiksu

Na podstawie: *Solidarność – 25 lat. Nadzieja zwykłych ludzi*, Warszawa 2005.

Źródło 2. Taśma chronologiczna

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia przedstawione na ilustracji miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna.

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XXXIX. Polska w latach 1957–1981. Uczeń:

7) wyjaśnia przyczyny i następstwa strajków sierpniowych w 1980 r.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 37. (0–1)

Źródło 1. Fragment pierwszej strony gazety

Źródło 2. Ulotka

www.pamięć.pl

Rozstrzygnij, czy oba źródła odnoszą się do tego samego wydarzenia. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródeł.

.....

.....

Wymaganie ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.

Wymaganie szczegółowe

XL. Dekada 1981–1989. Uczeń:

- 1) wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Oba źródła odnoszą się do tego samego wydarzenia, ponieważ ulotka ukazuje czołg rozjeżdżający logo Solidarności, co ma symbolizować wyprowadzenie czołgów na ulice w czasie stanu wojennego. Z kolei gazeta informuje o wystąpieniu gen. Jaruzelskiego i powołaniu WRON oraz o wprowadzeniu przez Radę Państwa stanu wojennego.
- Oba źródła odnoszą się do (wprowadzenia) stanu wojennego. Drugie nawiązuje do użycia wojsk, w tym czołgów, przeciwko „Solidarności”, pierwsze – do przemówienia gen. Jaruzelskiego, w którym ogłosił on stan wojenny.

Zadanie 38. (0–1)

Spośród poniższych wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W każdym wierszu tabeli wpisz właściwą literę.

1.	wydarzenie chronologicznie pierwsze	
2.	wydarzenie chronologicznie ostatnie	

- A. Obalenie muru berlińskiego.
- B. Powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- C. Powstanie Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.
- D. Rozwiązanie Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich.

Wymaganie ogólne

I. Chronologia historyczna.

- 4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie [...].

Wymagania szczegółowe

XXXVI. Świat po II wojnie światowej. Uczeń:

- 1) charakteryzuje bezpośrednie skutki II wojny światowej [...] z uwzględnieniem powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych;
- 10) wyjaśnia przyczyny oraz lokalizuje w czasie i przestrzeni proces rozpadu ZSRS na przełomie lat 80. i 90 [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wpisanie wszystkich liter.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna, niepełna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1. B
- 2. D

Zadania na argumentację

W tego typu zadaniach uczeń będzie musiał zająć stanowisko wobec różnych opinii na temat procesów, wydarzeń lub postaci historycznych oraz umotywić je dwoma merytorycznymi i logicznymi argumentami z odwołaniem do konkretnej wiedzy historycznej. Przedmiotem oceny będzie nie wybór dokonany przez ucznia, ale umiejętność argumentacji. Piszący powinien wyraźnie zaznaczyć swoje stanowisko (np. „Moim zdaniem przytoczona opinia jest słuszna”; „Nie zgadzam się z przytoczoną opinią”, „Zgadzam się tylko częściowo z przytoczoną opinią”) oraz podać dwa argumenty.

Punkty będą przyznawane za:

- przytoczenie argumentów, merytorycznie i logicznie zgodnych z wybranym stanowiskiem (odpowiednio – dwa argumenty „za” lub dwa argumenty „przeciw” albo jeden argument „za” i jeden „przeciw”)
- poparcie argumentów konkretną wiedzą historyczną, z przywołaniem szczegółowych przykładów (np. faktów, pojęć, postaci).

Zadanie 39. (0–3)

Czy zgadzasz się z opinią, że wybór królów Rzeczypospolitej na drodze wolnej elekcji był korzystny dla państwa? Przedstaw swoje stanowisko i sformułuj dwa popierające je argumenty oparte na konkretnej wiedzy historycznej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wymagania ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.
4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.

III. Tworzenie narracji historycznej.

1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów [...] historycznych.

Wymaganie szczegółowe

X. Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń:

2) [...] przedstawia zasady wolnej elekcji; omawia [...] rezultaty pierwszych wolnych elekcji.

Zasady oceniania

3 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte dwoma argumentami, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

2 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte dwoma argumentami, z których tylko jeden opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

1 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte jednym argumentem opierającym się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

0 pkt – brak stanowiska lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe ocenione rozwiązania

Przykład 1.

Zgadzam się z opinią, że wybór królów na drodze wolnej elekcji był dobry dla państwa. Uważam tak, dlatego że Rzeczpospolita była jedynym państwem w Europie, w którym spory procent mieszkańców (cała szlachta) miał wpływ na wybór swojego władcy. W pierwszej wolnej elekcji brało udział kilkadziesiąt tysięcy przedstawicieli szlachty z całej Polski. Poza tym dzięki wolnej elekcji szlachta miała wpływ na rządy w państwie, ponieważ król, aby być wybranym, musiał zaprzysiąc artykuły henrykowskie, czyli zasady ustroju państwa. Król musiał ich przestrzegać, w przeciwnym wypadku szlachta mogła wypowiedzieć mu posłuszeństwo. Takie państwo nazywamy demokracją szlachecką.

3 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „za”, sformułowano dwa argumenty, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Zgadzam się z opinią, że wybór królów na drodze wolnej elekcji był dobry dla państwa.*

Argument 1: [...] *dzięki temu prawu cała szlachta miała wpływ na wybór króla.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: [...] *spory procent mieszkańców (cała szlachta) miał wpływ na wybór swojego władcy. W pierwszej wolnej elekcji brało udział kilkadziesiąt tysięcy przedstawicieli szlachty z całej Polski.*

Argument 2: *Dzięki wolnej elekcji szlachta miała wpływ na rządy w państwie.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *Król [...] musiał zaprzysiąc artykuły henrykowskie, czyli zasady ustroju państwa; szlachta mogła wypowiedzieć mu posłuszeństwo.*

Przykład 2.

Nie zgadzam się z powyższą opinią, ponieważ wybór króla na drodze wolnej elekcji był bardzo niekorzystny dla państwa. Po pierwsze – władca, aby być wybranym, musiał iść na ustępstwa wobec szlachty i musiał podpisać artykuły henrykowskie, które bardzo osłabiały jego władzę. Szlachta mogła wypowiedzieć mu posłuszeństwo, np. organizowała rokosze przeciwko Zygmuntovi III i Janowi Kazimierzowi. Po drugie – w czasie wolnej elekcji szlachta była narażona na działania obcych państw: szlachta mogła być przekupywana, a elekcje odbywały się pod lufami wojsk rosyjskich lub szwedzkich.

3 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „przeciw”, sformułowano dwa argumenty, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Nie zgadzam się z powyższą opinią, ponieważ wybór króla na drodze wolnej elekcji był bardzo niekorzystny dla państwa.*

Argument 1: *Władca musiał iść na ustępstwa wobec szlachty.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *Władca musiał podpisać artykuły henrykowskie, które bardzo osłabiały jego władzę. Szlachta mogła wypowiedzieć mu posłuszeństwo, np. organizowała rokosze przeciwko Zygmuntowi III i Janowi Kazimierzowi.*

Argument 2: [...] *w czasie wolnej elekcji szlachta była narażona na działania obcych państw.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: [...] *szlachta mogła być przekupywana, a elekcje odbywały się pod lufami wojsk rosyjskich lub szwedzkich.*

Przykład 3.

Zgadzam się z przytoczoną opinią tylko częściowo. Uważam, że wybór króla na drodze wolnej elekcji miał swoje dobre, ale i złe strony. Dobrą stroną wolnej elekcji było zwiększenie wpływu poddanych na władzę. Dzięki wolnym elekcjom szlachta mogła kontrolować władcę i w razie nieudolnych rządów mogła wypowiedzieć mu posłuszeństwo. Złą stroną wolnych elekcji było osłabienie państwa. W czasie bezkrólewia Rzeczypospolita była zagrożona obcymi najezdami, a podwójne elekcje prowadziły do wojen domowych.

3 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „za” i stanowisko „przeciw”, sformułowano dwa argumenty, z których jeden jest argumentem „za”, a drugi to argument „przeciw”. Oba opierają się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Zgadzam się z przytoczoną opinią tylko częściowo. Uważam, że wybór króla na drodze wolnej elekcji miał swoje dobre, ale i złe strony.*

Argument 1: *Dobrą stroną wolnej elekcji było zwiększenie wpływu poddanych na władzę.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: [...] *w razie nieudolnych rządów szlachta mogła wypowiedzieć królowi posłuszeństwo.*

Argument 2: *Złą stroną wolnych elekcji było osłabienie państwa.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *W czasie bezkrólewia Rzeczypospolita była zagrożona obcymi najezdami, a podwójne elekcje prowadziły do wojen domowych.*

Przykład 4.

Nie zgadzam się z powyższą opinią. Wybór króla na drodze wolnej elekcji był bardzo zły, gdyż władza tak wybranego króla była słaba. Król musiał realizować podpisane w czasie elekcji artykuły henrykowskie i musiał dzielić się swoją władzą z sejmem. Oprócz tego często przez wolne elekcje w państwie panował chaos i państwo było słabe.

Wymagania ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.
4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.

III. Tworzenie narracji historycznej.

1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.

Wymaganie szczegółowe

XX. Ziemia polska w latach 1815–1848. Uczeń:

- 3) przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania [...].

Zasady oceniania

- 3 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte dwoma argumentami, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.
- 2 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte dwoma argumentami, z których tylko jeden opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.
- 1 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte jednym argumentem opierającym się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.
- 0 pkt – brak stanowiska lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe ocenione rozwiązania

Przykład 1.

Zgadzam się z opinią, że powstanie listopadowe miało szanse zwycięstwa. Po pierwsze – w powstaniu listopadowym Polacy dysponowali regularną armią, świetnie wyszkoloną i wyposażoną przez wielkiego księcia Konstantego. Po drugie – armia polska odniosła kilka zwycięstw (np. pod Iganiem), bo była dowodzona przez wybitnych oficerów (np. gen. I. Prądzyńskiego), a więc powstańcy mieli szanse na zwycięstwo w wojnie z Rosjanami.

3 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „za”, sformułowano dwa argumenty, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Zgadzam się z opinią, że powstanie listopadowe miało szanse zwycięstwa.*

Argument 1: *W powstaniu listopadowym Polacy dysponowali regularną armią [...].*
 Odwołanie do wiedzy historycznej: [...] *Polacy dysponowali regularną armią świetnie wyszkoloną i wyposażoną przez wielkiego księcia Konstantego.*

Argument 2: *Armia polska odniosła kilka zwycięstw [...], bo była dowodzona przez wybitnych oficerów [...].*

Odwołanie do wiedzy historycznej: [...] odniosła kilka zwycięstw (np. pod Iganiami) [...] była dowodzona przez wybitnych oficerów (np. gen. I. Prądyńskiego).

Przykład 2.

Nie zgadzam się z przytoczoną opinią. Po pierwsze – powstanie listopadowe nie miało szans na zwycięstwo, ponieważ przewaga wojskowa była po stronie Rosjan (armia rosyjska była o wiele liczniejsza od polskiej, np. w bitwie pod Grochowem 60 tys. Rosjan walczyło z 40 tys. Polaków).

Po drugie wojsko polskie było dowodzone przez dowódców niewierzących w zwycięstwo (np. gen. Józef Chłopicki, gen. Jan Skrzynecki), którzy popełnili poważne błędy i nie wykorzystali wszystkich szans na zwycięstwo.

3 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „przeciw”, sformułowano dwa argumenty, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Nie zgadzam się z przytoczoną opinią. Powstanie listopadowe nie miało szans na zwycięstwo [...].*

Argument 1: [...] *przewaga wojskowa była po stronie Rosjan.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: [...] *armia rosyjska była o wiele liczniejsza od polskiej, np. w bitwie pod Grochowem 60 tys. Rosjan walczyło z 40 tys. Polaków.*

Argument 2: *Wojsko polskie było dowodzone przez niewierzących w zwycięstwo dowódców [...].*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *Wojsko polskie było dowodzone przez [...] dowódców (np. gen. Józef Chłopicki, gen. Jan Skrzynecki), którzy popełnili poważne błędy i nie wykorzystali wszystkich szans na zwycięstwo.*

Przykład 3.

Moim zdaniem przytoczona opinia jest słuszna, ponieważ powstańcy dysponowali armią. W wojsku polskim byli też znakomici dowódcy, np. Ignacy Prądyński i Józef Bem, którzy przyczynili się do kilku zwycięstw powstańczej armii.

2 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „za”, sformułowano dwa argumenty, z których tylko jeden opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Moim zdaniem przytoczona opinia jest słuszna [...].*

Argument 1: [...] *powstańcy dysponowali armią.*

Brak odwołania do konkretnej wiedzy historycznej.

Argument 2: *W wojsku polskim byli też znakomici dowódcy,*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *[dowódcy] np. Ignacy Prądyński i Józef Bem, którzy przyczynili się do kilku zwycięstw powstańczej armii.*

Przykład 4.

Nie zgadzam się z opinią, że powstanie listopadowe miało szansę na zwycięstwo, ponieważ Królestwo Polskie było słabsze od Rosji.

0 punktów – wypowiedź zawiera stanowisko „przeciw”, sformułowano jeden argument nieodwołujący się do wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Nie zgadzam się z opinią, że powstanie listopadowe miało szanse na zwycięstwo [...].*

Argument: [...] *Królestwo Polskie było słabsze od Rosji.*

Brak odwołania do konkretnej wiedzy historycznej.

Przykład 5.

Powstanie listopadowe wybuchło 29 listopada 1830 roku. Zostało przygotowane przez konspirację, na czele której stał Piotr Wysocki. Powstańcy zaatakowali Belweder, a wielki książę Konstanty uciekł z Warszawy. W grudniu 1830 roku car został pozbawiony korony polskiej, a w styczniu 1831 roku do Królestwa Polskiego wkroczyły wojska rosyjskie i pokonały armię polską. Powstanie zakończyło się klęską Polaków.

0 punktów – odpowiedź niepoprawna.

Brak odniesienia się do opinii zapisanej w poleceniu. Brak zajęcia stanowiska. Odpowiedź ogranicza się do podania kilku informacji, z których część jest niezgodna z wiedzą historyczną. Wypowiedź ucznia nie ma charakteru argumentacyjnego.

Zadanie 41. (0–3)

Czy zgadzasz się z opinią, że Stany Zjednoczone Ameryki Północnej wniosły największy wkład w zwycięstwo aliantów w czasie II wojny światowej? Przedstaw swoje stanowisko i sformułuj dwa popierające je argumenty oparte na konkretnej wiedzy historycznej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wymagania ogólne

II. Analiza i interpretacja historyczna.

1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł [...], próba wyciągania z nich wniosków.
4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.

III. Tworzenie narracji historycznej.

1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.

Wymagania szczegółowe

XXXIII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń:

- 1) przedstawia oraz sytuuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne);
- 3) wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi.

Zasady oceniania

- 3 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte dwoma argumentami, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.
- 2 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte dwoma argumentami, z których tylko jeden opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.
- 1 pkt – wypowiedź zawierająca stanowisko poparte jednym argumentem opierającym się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.
- 0 pkt – brak stanowiska lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe ocenione rozwiązania

Przykład 1.

Moim zdaniem, przytoczona opinia jest całkowicie słuszna. Stany Zjednoczone poprzez swój potencjał gospodarczy dały największy wkład w zwycięstwo aliantów w II wojnie światowej. Zarówno Wielka Brytania, jak i Związek Radziecki korzystały z dostaw amerykańskiego sprzętu, żywności oraz pomocy finansowej (program Lend-Lease). Bez tej pomocy oba te państwa nie byłyby w stanie odnosić zwycięstw wojennych, a być może zostałyby pokonane przez Hitlera.

Ponadto Amerykanie zmobilizowali na wojnę swe ogromne rezerwy ludzkie. Ich żołnierze walczyli na wielu frontach m.in. w Europie, Afryce i Azji. Klęska Niemiec nie byłaby możliwa bez lądowania w Normandii (znaczny udział Amerykanów), a klęska Japonii – bez zwycięstw na Pacyfiku (np. Midway) czy ogromnej siły bomby atomowej (zrzuconej na Hiroszimę i Nagasaki).

3 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „za”, sformułowano dwa argumenty, z których każdy opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Moim zdaniem, przytoczona opinia jest całkowicie słuszna.*

Argument 1: *Stany Zjednoczone poprzez swój potencjał gospodarczy dały największy wkład w zwycięstwo aliantów w II wojnie światowej.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *Zarówno Wielka Brytania, jak i Związek Radziecki korzystały z dostaw amerykańskiego sprzętu, żywności oraz pomocy finansowej (program Lend-Lease).*

Argument 2: *Ponadto Amerykanie zmobilizowali na wojnę swe ogromne rezerwy ludzkie.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *Ich żołnierze walczyli na wielu frontach m.in. w Europie, Afryce i Azji. Klęska Niemiec nie byłaby możliwa bez lądowania w Normandii (znaczny udział Amerykanów), a klęska Japonii – bez zwycięstw na Pacyfiku (np. Midway) czy ogromnej siły bomby atomowej (zrzuconej na Hiroszimę i Nagasaki).*

Przykład 2.

Nie zgadzam się z przytoczoną opinią i uważam, że Stany Zjednoczone nie przyczyniły się do zwycięstwa aliantów w czasie II wojny światowej. To Związek Radziecki miał największy wpływ na pokonanie Niemiec. Armia radziecka zadała wojskom III Rzeszy największe straty, zajęła pół Europy i jako pierwsza zdobyła Berlin.

Trzeba też zaznaczyć, że Amerykanie późno przystąpili do wojny.

2 punkty – wypowiedź zawiera stanowisko „przeciw”, sformułowane zostały dwa argumenty, z których tylko jeden opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Nie zgadzam się z przytoczoną opinią.*

Argument 1: *To Związek Radziecki miał największy wpływ na pokonanie Niemiec.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *Armia radziecka zadała wojskom III Rzeszy największe straty, zajęła pół Europy i jako pierwsza zdobyła Berlin.*

Argument 2: *Trzeba też zaznaczyć, że Amerykanie późno przystąpili do wojny.*

Brak odwołania do konkretnej wiedzy historycznej.

Przykład 3.

Uważam, że Stany Zjednoczone nie przyczyniły się najbardziej do zwycięstwa aliantów, bo to Związek Radziecki miał największy wpływ na pokonanie Niemców. To Rosjanie zadali im największe straty i zajęli Berlin, w czym pomagali im również polscy żołnierze.

1 punkt – wypowiedź zawiera stanowisko „przeciw”, sformułowano jeden argument, który opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Uważam, że Stany Zjednoczone nie przyczyniły się najbardziej do zwycięstwa aliantów [...].*

Argument: [...] *bo to Związek Radziecki miał największy wpływ na pokonanie Niemców.*

Odwołanie do wiedzy historycznej: *To Rosjanie zadali im największe straty i zajęli Berlin, w czym pomagali im również polscy żołnierze.*

Przykład 4.

Tak, to Amerykanie mieli największy udział w zwycięstwie nad Hitlerem. Żaden inny kraj nie zrobił tyle dla zwycięstwa co Amerykanie. Rosjanie cały czas przegrywali z Niemcami, a Anglicy wygrali tylko w bitwie o Anglię.

0 punktów – wypowiedź zawiera stanowisko „za”, sformułowano jeden argument, który nie opiera się na poprawnie przywołanej wiedzy historycznej.

Zajęcie stanowiska: *Tak, to Amerykanie mieli największy udział w zwycięstwie nad Hitlerem.*

Argument: *Żaden inny kraj nie zrobił tyle dla zwycięstwa co Amerykanie.*

Z opinii Recenzentów:

Zadania zaprezentowane w *Informatorze* są ciekawe i zróżnicowane. Pozwalają sprawdzić wszystkie kompetencje kluczowe dla przedmiotu [...]. W zadaniach wykorzystano różne typy źródeł historycznych (m.in. tekst, wykresy, mapy, ikonografia), zarówno pochodzące z epoki, jak i w formie przetworzonej (komiks). Wykorzystanie tych ostatnich ma dodatkowy walor – pokazuje uczniowi, że historia jest przedmiotem żywym, a wydarzenia z dawnych epok mogą być inspiracją również dla współczesnych artystów i kultury popularnej.

dr hab. Jolanta Choińska-Mika, prof. UW

[*Informator*] dobrze pokazuje, że egzamin z historii będzie sprawdzał nie tylko wiedzę, ale przede wszystkim różnorodne umiejętności uczniów, związane z pracą ze źródłami i opracowaniami historycznymi. Zgodnie z duchem czasu kładzie w szczególności nacisk na materiały ikonograficzne.

dr hab. Joanna Wojdon, prof. UWr

